

Лужанська Т.Ю., Танчинець Е.Ю.
Мукачівський державний університет
м.Мукачево
tancineceleonora@gmail.com

ЛАНДШАФТНЕ ПАРКОВЕ ДОЗВІЛЛЯ

Термін «ландшафтне паркове дозвілля» означає сукупність занять до яких звертається особистість у вільний час задля відпочинку, розваг, розвитку свого інтелекту та соціальної самореалізації в межах природного середовища (парку). Паркова дозвіллева сфера становить значний сегмент «загальної» культурно-дозвіллевої сфери, що має свою специфіку: надає можливість людині спілкуватися з природою, відчувати благотворний вплив паркового середовища, вільно обирати види занять і змінювати їх (переключатися з активних форм до пасивних, варіювати їх), спілкуватися з індивідами і групами людей [2].

Проблема паркового дозвілля залишається ще недостатньо визначеною та дослідженою. Значний внесок у розробку теоретичних аспектів теорії дозвілля внесли представники французької школи досліджень. Ж. Дюмазедьє визначав три психологічні функції дозвілля: відпочинок, розваги та розвиток особистості. Доктор політичних наук Р. Сю в своїй праці «Дозвілля» виділяє такі види дозвіллевої діяльності: фізичну, практичну, культурну і соціальну. Основна ідея «освітнього дозвілля (Ж. Фурастьє, Ж. Дюмазедьє) полягає в наближенні «цивілізації дозвілля», яка виникає внаслідок науково-технічного прогресу, формуванням розвиненої системи послуг та сервісу, появи вільного часу і масової культури (Ж. Фурастьє).

Головні питання паркового розвитку вирішуються на міжнародних конгресах, конференціях, симпозіумах, семінарах, що проводяться Міжнародною асоціацією соціологів, Міжнародною службою тематичних парків. В кожній країні діє організація, пріоритетними завданнями якої є

вивчення паркових проблем - Національна асоціація парків та рекреації (США), Національний фонд рекреації й туризму (США), Інститут управління у сфері дозвілля та розваг (Великобританія), Асоціація керівників муніципальних парків та садів (Нідерланди), Фонд парків та рекреації (Японія), інші. Вони виконують значну інформаційну, методичну та наукову роботу з дозвіллевих питань, видають свої журнали, утримують центри для підвищення кваліфікації спеціалістів дозвіллевої сфери, співпрацюють з рекреаційними та дозвіллевими закладами різних країн світу [1].

У спеціалізованих виданнях («Parks and Recreation», «Amusement Business», «Amusement Technologie u. Management» та ін.) висвітлюються питання взаємозв'язку між відвідувачами парку та природним середовищем, парком та містом, матеріально-технічним оснащенням та парковим обслуговуванням різних соціально-демографічних груп населення, розкривається роль парку як дозвіллевого центру, аналізується досвід діяльності парків у різних країнах світу, способи залучення фінансових надходжень, організація науково-дослідної роботи в парках, прогнозування паркової роботи, перспективи розвитку паркової індустрії.

Формування туристичного продукту парків є комплексом управлінських та організаційних заходів, які спрямовані на підвищення туристичної привабливості території, створення іміджу парку та його презентаційні можливості. У формуванні туристичного продукту важливу роль відіграє облаштування території, яке повинно мінімізувати негативний антропогенний вплив туристів на природні та історико-культурні комплекси. Базове облаштування території парку проводиться самим парком. До базових об'єктів облаштування відносять: об'єкти природи, історії, культури парку, візит-центри, екологічні стежки, стоянки з відповідним облаштуванням і т.д.

Процес використання парків у туризмі передбачає вирішення проблем, адже управління парком складне і багатопланове, оскільки парк є цілісним природним, культурним, водночас, історичним середовищем. Потрібно враховувати всі взаємозв'язки між його компонентами для формування

естетичної, просторової, екологічної, художньо-образної, економічної, управлінської сторін паркової діяльності. Взаємодія їх повинна створювати єдність і цілісність парку.

Нині систематично висвітлюються питання, пов'язані зі впровадженням нових аудіовізуальних технологій, що дозволяють створити ефект присутності серед «дикої природи», перспективи розвитку цієї форми рекреації, можливості, які надають нові технології для тих категорій населення, які не можуть здійснити реальні подорожі (інваліди, малозабезпечені) [3].

Як свідчить зарубіжний досвід, поліфункціональна діяльність парків забезпечує населенню широкий і вільний вибір різноманітних форм проведення дозвілля та фізичного відпочинку, сприяє збагаченню життєвого досвіду, розвиває індивідуальні здібності, допомагає накопиченню інтелектуального потенціалу, стає місцем розваг не тільки для дітей, а й для дорослих. У цьому неповторна особливість діяльності парків, причина їх зростаючої популярності у широких верств населення, посилення значення їх ролі в соціально-дозвіллевій сфері.

Таким чином, парк повинен являти собою не просте підсумовування ряду вдало скомпонованих садово-паркових ландшафтів, задовольняти всі види активного та пасивного відпочинку, але й бути гармонійним поєднанням художніх ефектів ландшафтів з різним характером, взаємопов'язаних в загальну композицію парку.

Список використаних джерел

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В.І. Білоус – К.: Науковий світ, 2001 – 299 с.
2. Бочелюк В.Й. Дозвіллезнавство. Навчальний посібник / В.Й.Бочелюк, В.В.Бочелюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
3. Ковтун В.Д. Сучасні моделі парків: зарубіжний та вітчизняний досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kovtun.htm.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>